

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 28. júla 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 2001/42/ES — Posudzovanie vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie — Vnútroštátny akt, ktorý je nezlučiteľný s právom Únie — Právne dôsledky — Právomoc vnútroštátneho súdu dočasne zachovať určité účinky uvedeného aktu — Článok 267 tretí odsek ZFEÚ — Povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania“

Vo veci C-379/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) z 26. júna 2015 a doručený Súdnemu dvoru 16. júla 2015, ktorý súvisí s konaním:

Association France Nature Environnement

proti

Premier ministre,

Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia A. Arabadžiev, J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund a E. Regan,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. februára 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Association France Nature Environnement, v zastúpení: E. Wormser, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. Le Berre, avocat,
- francúzska vláda, v zastúpení: S. Ghiandoni, F.-X. Bréchet, D. Colas a G. de Bergues, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet a C. Hermes, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: francúzština.

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 28. apríla 2016,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 267 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Association France Nature Environnement na jednej strane a Premier ministre (predseda vlády, Francúzsko), ako aj Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie (minister životného prostredia, udržateľného rozvoja a energetiky, Francúzsko) vo veci návrhu na zrušenie décret n° 2012-616, du 2 mai 2012, relatif à l'évaluation de certains plans et programmes ayant une incidence sur l'environnement (dekrét č. 2012-616 z 2. mája 2012 o posudzovaní určitých plánov a programov, ktoré majú vplyv na životné prostredie) (JORF zo 4. mája 2012, s. 7884), z dôvodu prekročenia právomoci.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 1 smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. ES L 197, 2001, s. 30; Mim. vyd. 15/006, s. 157) znie:

„Cieľom tejto smernice je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych úvah do prípravy a schvaľovania plánov a programov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja tým, že sa zabezpečí, v súlade s touto smernicou, vykonanie environmentálneho posudzovania určitých plánov a programov, ktoré majú pravdepodobne významné účinky na životné prostredie [môžu mať významné účinky na životné prostredie – *neoficiálny preklad*].“

- 4 Článok 2 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) ‚plány a programy‘ sú plány a programy vrátane tých, na ktorých financovaní sa podieľa [Únia], ako aj ich akékoľvek modifikácie:
 - ktoré sú predmetom prípravy a/alebo schvaľovania úradom na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré úrad pripravuje na schválenie prostredníctvom parlamentného alebo vládneho legislatívneho postupu [ktoré vypracúva alebo prijíma orgán na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré orgán vypracúva prostredníctvom legislatívneho procesu tak, aby ich mohol prijať parlament alebo vláda, – *neoficiálny preklad*] a
 - ktoré vyžadujú legislatívne, regulatívne alebo správne predpisy;
- b) ‚environmentálne posudzovanie‘ je príprava environmentálnej správy, uskutočnenie porád, zohľadnenie environmentálnej správy a výsledkov porád pri rozhodovaní a poskytnutie informácií o rozhodnutí...;

...“

5 Článok 3 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Environmentálne posudzovanie sa vykonáva... pre plány a programy uvedené v odsekoch 2 až 4, ktoré majú pravdepodobne významné environmentálne účinky [môžu mať významné účinky na životné prostredie – *neoficiálny preklad*].

2. S výhradou odseku 3 sa environmentálne posudzovanie vykonáva pre všetky plány a programy,

...

3. Plány a programy uvedené v odseku 2, ktoré určujú využívanie malých území na miestnej úrovni a menšie modifikácie plánov a programov na ktoré sa vzťahuje odsek 2, vyžadujú environmentálne posudzovanie iba v prípade, ak členské štáty určia, že majú pravdepodobne významné environmentálne účinky [môžu mať významné účinky na životné prostredie – *neoficiálny preklad*].

4. Členské štáty určia, či iné plány alebo programy ako sú uvedené v odseku 2, ktoré stanovujú rámec pre odsúhlasenie budúceho rozvoja projektov, majú pravdepodobne významné environmentálne účinky [môžu mať významné účinky na životné prostredie – *neoficiálny preklad*].

5. Členské štáty určia, či plány alebo programy, na ktoré sa vzťahujú odseky 3 a 4, majú pravdepodobne významné environmentálne účinky [môžu mať významné účinky na životné prostredie – *neoficiálny preklad*], preskúmaním každého jednotlivého prípadu, alebo špecifikovaním typov plánov a programov alebo kombináciou oboch týchto prístupov. Na tento účel členské štáty vezmú vo všetkých prípadoch do úvahy relevantné kritériá uvedené v prílohe II a tým zabezpečia, že sa plány a programy s pravdepodobne významnými účinkami na životné prostredie [, ktoré môžu mať významné účinky na životné prostredie, – *neoficiálny preklad*] zahrnú pod účinnosť tejto smernice.

6. Pri preskúmaní každého jednotlivého prípadu a pri špecifikovaní typov plánov a programov podľa odseku 5, sa uskutočnia porady s orgánmi uvedenými v článku 6 ods. 3.

7. Členské štáty zabezpečia, že ich závery podľa odseku 5, vrátane dôvodov, prečo nevyžaduje environmentálne posudzovanie..., sú prístupné verejnosti.

...“

6 Článok 4 tej istej smernice stanovuje:

„1. Environmentálne posudzovanie uvedené v článku 3 sa vykonáva počas prípravy plánu alebo programu a pred jeho schválením alebo postúpením na legislatívne konanie.

2. Požiadavky tejto smernice sa začlenia do existujúcich postupov členských štátov na schválenie plánov a programov alebo sa pridružia do postupov vytvorených pre súlad s touto smernicou.

3. Kde plány a programy tvoria časť určitej hierarchie, členské štáty, aby predišli duplikácii posudzovania, zohľadnia fakt, že posudzovanie sa uskutoční v súlade s touto smernicou na rozličných úrovniach hierarchie. ...“

7 Podľa článku 6 smernice 2001/42:

„1. Návrh plánu alebo programu a environmentálna správa vypracovaná v súlade s článkom 5 sa sprístupní orgánom uvedeným v odseku 3 tohto článku a verejnosti.

2. Orgány uvedené v odseku 3 a verejnosť uvedená v odseku 4 dostanú včasnú a účinnú príležitosť vyjadriť svoje stanovisko k návrhu plánu alebo programu a k sprievodnej environmentálnej správe vo vhodnom čase pred schválením plánu alebo programu alebo ich postúpeniu na legislatívne konanie [Orgánom uvedeným v odseku 3 a verejnosti uvedenej v odseku 4 sa včas poskytne skutočná príležitosť, aby v primeraných lehotách vyjadrili svoje stanovisko k návrhu plánu alebo programu a k sprievodnej správe o vplyvoch na životné prostredie pred prijatím plánu alebo programu alebo jeho postúpením na legislatívne konanie – *neoficiálny preklad*].

3. Členské štáty určia orgány pre porady, ktoré sú z dôvodu svojej špecifickej environmentálnej zodpovednosti pravdepodobne zainteresované v environmentálnych účinkoch vykonávania plánov a programov [Členské štáty určia orgány, s ktorými treba konzultovať a ktorých sa z dôvodu ich osobitnej zodpovednosti v oblasti životného prostredia môžu týkať vplyvy na životné prostredie vyplývajúce z vykonávania plánov a programov – *neoficiálny preklad*].

4. Členské štáty identifikujú verejnosť na účely odseku 2, vrátane zainteresovanej verejnosti, alebo pravdepodobne zainteresovanej verejnosti [dotknutej alebo potenciálne dotknutej verejnosti – *neoficiálny preklad*] alebo verejnosti majúcej záujem na veci rozhodovanej podľa tejto smernice, vrátane relevantných mimovládnych organizácií, akými sú organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a ďalšie zainteresované [dotknuté – *neoficiálny preklad*] organizácie.

5. O podrobnostiach zabezpečenia informovanosti úradov a verejnosti a porad s nimi rozhodnú členské štáty [Podrobnosti týkajúce sa informovanosti a konzultácií s orgánmi a verejnosťou stanovia členské štáty – *neoficiálny preklad*].“

8 Článok 13 tejto smernice 2001/42 znie:

„1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 21. júla 2004. ...

...

3. Povinnosť uvedená v článku 4 ods. 1 sa vzťahuje na plány a programy, ktorých prvý formálny akt nasleduje po dni uvedenom v odseku 1. Plány a programy, ktorých prvý formálny prípravný akt sa uskutoční pred týmto dňom a ktorý je schválený alebo postúpený na legislatívne konanie po viac ako 24 mesiacoch od toho dňa, sú predmetom povinnosti uvedenej v článku 4 ods. 1, pokiaľ členské štáty v jednotlivých prípadoch nerozhodnú, že to nie je uskutočniteľné a informujú o svojom rozhodnutí verejnosť.

...“

Francúzske právo

9 Smernica 2001/42 bola do francúzskeho práva prebratá prostredníctvom určitých právnych nástrojov, a to najmä prostredníctvom ordonnance n° 2004-489, du 3 juin 2004, portant transposition de la directive 2001/42/CE du Parlement européen et du Conseil du 27 juin 2001 relative à l'évaluation des incidences de certains plans et programmes sur l'environnement (nariadenie č. 2004-489 z 3. júna 2004, ktorým sa preberá smernica 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie) (JORF z 5. júna 2004, s. 9979), dvoch dekrétov z 27. mája 2005, pričom jedným sa mení a dopĺňa zákon o životnom prostredí (dekrét č. 2005-613) a druhým sa mení a dopĺňa zákon o územnom plánovaní (dekrét č. 2005-608), ako aj prostredníctvom loi n° 2010-788, du 12 juillet 2010, portant engagement national pour

l'environnement (zákon č. 2010-788 z 12. júla 2010 o národných záväzkoch v oblasti životného prostredia) (JORF z 13. júla 2010, s. 12905). Články L. 122-4 až L. 122-11 zákona o životnom prostredí boli zmenené a doplnené článkami 232 a 233 tohto posledného uvedeného zákona.

10 Článok L. 122-4 zákona o životnom prostredí v znení zákona č. 2010-788, stanovuje:

„I. – Predmetom environmentálneho posudzovania z hľadiska kritérií uvedených v prílohe II smernice [2001/42] sú plány, schémy, programy a iné plánovacie dokumenty, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie a ktoré sa bez toho, aby samy povoľovali vykonanie prác alebo stanovili projekty rozvoja, použijú na vykonanie takýchto prác alebo projektov:

- 1) Plány, schémy, programy a iné plánovacie dokumenty, ktoré prijal štát, územné celky alebo ich združenia a od nich závislé verejnoprávne inštitúcie, ktoré sa týkajú poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva, energetiky alebo priemyslu, dopravy, odpadového hospodárstva alebo vodného hospodárstva, telekomunikácií, cestovného ruchu alebo rozvoja územia a ktorých cieľom je vymedziť rámec vykonávania prác a projektov rozvoja patriacich do pôsobnosti štúdie posudzovania vplyvov podľa článku L. 122-1;
- 2) Plány, schémy, programy a iné plánovacie dokumenty, ktoré prijal štát, územné celky alebo ich združenia a od nich závislé verejnoprávne inštitúcie, ktoré sú odlišné od tých, ktoré sú uvedené v bode 1 tohto článku, a ktorých cieľom je vymedziť rámec vykonávania prác a projektov rozvoja, pokiaľ môžu mať významný vplyv na životné prostredie.
- 3) Plány, schémy, programy a iné plánovacie dokumenty, v prípade ktorých sa vzhľadom na vplyvy, ktoré môžu mať na lokality, vyžaduje vykonanie posúdenia vplyvov na základe článku L. 414-4.

II. - Environmentálne posudzovanie plánov, schém, programov a iných plánovacích dokumentov uvedených v článkoch L. 121-10 zákona o územnom plánovaní a článkoch L. 4424-9 a L. 4433-7 všeobecného zákona o územných samosprávnych celkoch je upravené ustanoveniami článkov L. 121-10 až L. 121-15 zákona o územnom plánovaní.

III. - Návrhy plánov, schém, programov a iných plánovacích dokumentov, ktoré určujú využitie územia s malou rozlohou, nepodliehajú posudzovaniu stanovenému v tejto časti, pokiaľ ich vykonanie nemôže mať významný vplyv na životné prostredie, a to najmä vzhľadom na citlivosť prostredia, cieľ plánu alebo obsah projektu.

IV. - Dekrét Štátnej rady vymedzuje plány, schémy, programy a dokumenty uvedené v bodoch I a III, ktoré podliehajú environmentálnemu posudzovaniu po preskúmaní každého jednotlivého prípadu, ktoré vykonáva orgán štátnej správy, ktorý je príslušný pre oblasť životného prostredia.

V. - Plány a dokumenty, ktoré boli vypracované výlučne s cieľom národnej obrany a civilnej ochrany, nepodliehajú environmentálnemu posudzovaniu.“

11 Podľa článku L. 122-5 zákona o životnom prostredí v znení zákona č. 2010-788:

„S výnimkou menších modifikácií sa v prípade modifikácií plánov a dokumentov, na ktoré sa uplatňujú ustanovenia bodu I článku L. 122-4, vykoná buď nové environmentálne posudzovanie alebo sa vykoná aktualizácia environmentálneho posudzovania, ktoré bolo uskutočnené pri vypracovaní týchto plánov a dokumentov.

To, či ide o menšie modifikácie sa posudzuje vzhľadom na kritériá uvedené v prílohe II smernice [2001/42]. Dekrét Štátnej rady vymedzuje prípady, keď môžu modifikácie podliehať environmentálnemu posudzovaniu po preskúmaní každého jednotlivého prípadu zo strany orgánu štátnej správy, ktorý je príslušný pre oblasť životného prostredia.“

- 12 Článok L. 122-7 zákona o životnom prostredí v znení zákona č. 2010-788 stanovuje:

„Verejnoprávna osoba zodpovedná za vypracovanie plánu alebo dokumentu zašle orgánu štátnej správy, ktorý je príslušný pre oblasť životného prostredia, na vyjadrenie návrh plánu alebo dokumentu vypracovaný na základe článku L. 122-4 spolu s environmentálnou správou.

Ak nebolo vyjadrenie poskytnuté v lehote troch mesiacov, znamená to, že bolo poskytnuté kladné vyjadrenie.

S orgánom štátnej správy, ktorý je príslušný pre oblasť životného prostredia, sa v prípade potreby uskutoční konzultácia, pokiaľ ide o úroveň presnosti informácií, ktoré majú byť uvedené v environmentálnej správe.“

- 13 Článok L. 122-11 zákona o životnom prostredí stanovuje:

„Podmienky uplatnenia tejto časti, pokiaľ ide o každú kategóriu plánov alebo dokumentov, sú v prípade potreby spresnené v dekréte Štátnej rady.“

- 14 Na účely uplatnenia článkov 232 a 233 zákona č. 2010-788 a na účely prebratia smernice 2001/42 prijal predseda vlády najmä dekrét č. 2012-616. Tento dekrét stanovuje zoznam návrhov plánov, schém, programov a plánovacích dokumentov, ktoré musia podliehať environmentálnemu posudzovaniu, a to buď systematicky alebo po preskúmaní každého jednotlivého prípadu zo strany správneho orgánu, ktorý bol na tento účel určený. Tento dekrét tiež vymedzuje orgán príslušný pre oblasť životného prostredia, s ktorým treba uskutočniť konzultáciu v rámci tohto environmentálneho posudzovania. Okrem toho uvedený dekrét v podrobnej tabuľke vymedzuje plány, schémy, programy a iné plánovacie dokumenty, v prípade ktorých sa musí vykonať environmentálne posudzovanie.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 15 Dňa 13. júna 2012 sa združenie Association France Nature Environnement obrátilo na vnútroštátny súd so žalobou o neplatnosť smerujúcou proti dekrétu č. 2012-616, pričom najmä poukázalo na porušenie ustanovení smernice 2001/42, a to konkrétne na skutočnosť, že viaceré orgány životného prostredia nedisponujú správnu autonómiou, ktorú táto smernica vyžaduje.
- 16 Rozhodnutím z 26. júna 2015 vnútroštátny súd vyhovel návrhu na zrušenie dekrétu č. 2012-616, pokiaľ ide o jeho články 1 a 7.
- 17 Po prvé vnútroštátny súd rozhodol, že článok 1 tohto dekrétu je v rozpore s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 6 ods. 3 smernice 2001/42. Toto ustanovenie vnútroštátneho práva totiž zveruje tomu istému orgánu jednak právomoc vypracovávať a schvaľovať určitý počet plánov a programov a jednak konzultačnú právomoc v oblasti životného prostredia, ktorá sa týka týchto plánov a programov, a to bez toho, aby obsahovalo ustanovenie, ktoré by zabezpečovalo, že poslednú uvedenú právomoc vykonáva v rámci tohto orgánu útvar, ktorý disponuje skutočnou autonómiou.
- 18 Po druhé vnútroštátny súd sa domnieva, že článok 7 uvedeného dekrétu je v rozpore s požiadavkami zosúladenia vnútroštátneho práva s právom Únie, keďže bez odôvodnenia založeného na naliehavých dôvodoch týkajúcich sa právnej istoty alebo verejného poriadku vylúčil uplatňovanie vykonávacích opatrení na prebratie smernice 2001/42, pokiaľ ide o charty regionálnych národných parkov, ktoré mali byť vypracované alebo revidované pred 1. januárom 2013, hoci lehota na prebratie tejto smernice uplynula.
- 19 Vnútroštátny súd sa po tom, čo konštatoval protiprávnosť článkov 1 a 7 dekrétu č. 2012-616, zaoberal dôsledkami takeého konštatovania.

- 20 V tejto súvislosti vnútroštátny súd usúdil, že retroaktivita čiastočného zrušenia tohto dekrétu predstavuje riziko spochybnenia zákonnosti nielen plánov a programov prijatých na základe týchto článkov, ale aj všetkých aktov prijatých na základe týchto plánov a programov, keďže vo francúzskom správnom práve existuje možnosť namietat' bez časového obmedzenia protiprávnosť takýchto vykonávacích aktov. Takáto situácia by ohrozila tak dodržiavanie zásady právnej istoty, ako aj uskutočňovanie cieľov Únie v oblasti ochrany životného prostredia. Okrem toho by vzniklo právne vákuum, ktoré by bránilo vykonávaniu ustanovení vnútroštátneho práva, ktorými sa preberá smernica 2001/42, takže vnútroštátny súd by mal mať možnosť upraviť časové účinky zrušenia uvedeného dekrétu.
- 21 Pokiaľ ide o podmienky, za ktorých môže francúzsky správny súd využiť svoju právomoc upraviť účinky rozhodnutia o zrušení, vnútroštátny súd tak uviedol, že takéto úvahy by mohli viesť k zachovaniu účinkov článkov 1 a 7 dekrétu č. 2012-616 počas obdobia, ktoré je striktne nevyhnutné na to, aby mohli byť prijaté predpisy, ktoré by vytvorili vhodný systém správnych orgánov poverených environmentálnym posudzovaním v súlade s ustanoveniami smernice 2001/42. Tento vnútroštátny súd sa preto pýta, či možno stanoviť, že čiastočné zrušenie uvedeného dekrétu nadobudne účinnosť až od 1. januára 2016 a že – s výhradou sporových konaní začatých ku dňu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorých predmetom sú akty prijaté na základe neho – účinky ustanovení napadnutého dekrétu, ktoré nastali pred jeho zrušením, sa môžu považovať za konečné.
- 22 Za týchto podmienok Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Musí vnútroštátny súd, ktorý je všeobecným súdom uplatňujúcim právo Únie, v každom prípade podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania, aby Súdny dvor posúdil, či treba dočasne ponechať v platnosti ustanovenia, ktoré podľa názoru vnútroštátneho súdu odporujú právu Únie?
2. V prípade kladnej odpovede na túto prvú otázku, bolo by prípadné rozhodnutie Conseil d'État (Štátna rada) o zachovaní účinkov ustanovení článku 1 dekrétu [č. 2012-616], ktoré Conseil d'État (Štátna rada) považuje za protiprávne, až do 1. januára 2016 odôvodnené najmä naliehavým dôvodom súvisiacim s ochranou životného prostredia?“

O prejudiciálnych otázkach

O druhej otázke

- 23 Svojou druhou otázkou, ktorú treba preskúmať ako prvú, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, za akých podmienok môže vnútroštátny súd prejednávajúci spor obmedziť určité časové účinky rozhodnutia o protiprávnosti ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými smernicou 2001/42, a konkrétne tými, ktoré vyplývajú z článku 6 ods. 3 tejto smernice.
- 24 Je potrebné uviesť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v kontexte konania o preskúmaní zákonnosti týkajúceho sa zlučiteľnosti niektorých ustanovení vnútroštátneho práva so smernicou 2001/42. V rámci tohto konania vnútroštátny súd najmä konštatoval, že ustanovenia vnútroštátneho práva týkajúce sa prebratia článku 6 ods. 3 tejto smernice boli v rozpore s požiadavkami stanovenými v uvedenom článku smernice.

- 25 Vnútroštátny súd, ktorý odkazuje na rozsudok z 20. októbra 2011, Seaport (NI) a i. (C-474/10, EU:C:2011:681), najmä uvádza, že ustanovenia dekrétu č. 2012-616 sú protiprávne, pretože neumožňujú zabezpečiť funkčnú nezávislosť orgánu životného prostredia, keďže tieto ustanovenia nezaručujú, aby konzultačnú právomoc v oblasti životného prostredia vykonával v rámci tohto orgánu útvar disponujúci skutočnou autonómiou.
- 26 Súdny dvor totiž v bode 39 uvedeného rozsudku spresnil, že ustanovenia smernice 2001/42 by boli zbavené potrebného účinku, ak by v prípade, že by orgán určený podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice musel tiež sám vypracovať či prijať plán alebo program, v administratívnej štruktúre predmetného členského štátu neexistoval nijaký iný orgán, ktorý by bol oprávnený vykonávať túto konzultačnú funkciu.
- 27 Vnútroštátny súd zastáva názor, že články 1 a 7 dekrétu č. 2012-616 nespĺňajú túto požiadavku autonómie, takže tieto ustanovenia musia byť zrušené. Pýta sa však na právne dôsledky vyplývajúce z takého zrušenia.
- 28 Vnútroštátny súd konkrétne vyjadruje obavy, že toto zrušenie predstavuje riziko spochybnenia zákonnosti veľkého počtu plánov a programov, ako aj aktov prijatých na základe týchto plánov a programov, čo by mohlo viesť k vzniku právneho vákuu na úkor ochrany životného prostredia. Z dôvodu retroaktívneho účinku zrušenia týchto ustanovení vnútroštátneho práva sa totiž konzultácie uskutočnené na základe týchto ustanovení budú považovať za protiprávne.
- 29 Práve v tomto kontexte vnútroštátny súd uvádza rozsudok z 28. februára 2012, Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne (C-41/11, EU:C:2012:103).
- 30 V bode 42 uvedeného rozsudku Súdny dvor rozhodol, že v prípade, že smernica 2001/42 neobsahuje ustanovenia upravujúce dôsledky vyplývajúce z porušenia ňou stanovených procesných ustanovení, prináleží členským štátom, aby v rámci svojej právomoci prijali všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia nevyhnutné na to, aby všetky plány alebo programy, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie v zmysle tejto smernice, boli pred ich prijatím predmetom environmentálneho posudzovania v súlade s procesnými pravidlami a kritériami stanovenými uvedenou smernicou.
- 31 V bode 43 uvedeného rozsudku Súdny dvor stanovil, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora sú členské štáty povinné odstrániť protiprávne následky porušenia práva Únie a že touto povinnosťou sú viazané všetky orgány dotknutého členského štátu v rámci svojich právomocí.
- 32 Okrem toho z bodov 44 až 46 toho istého rozsudku vyplýva, že povinnosť napraviť to, že nebolo vykonané environmentálne posudzovanie, ktoré vyžaduje smernica 2001/42, vrátane prípadného pozastavenia účinnosti aktu, ktorý má taký nedostatok, alebo zrušenia tohto aktu, prináleží tiež vnútroštátnym súdom prejednávajúcim žalobu proti vnútroštátnemu právnomu aktu prijatému v rozpore s touto smernicou. V dôsledku toho uvedené vnútroštátne súdy musia na základe svojho vnútroštátneho práva prijať opatrenia smerujúce k pozastaveniu alebo zrušeniu plánu alebo programu prijatého v rozpore s povinnosťou vykonať environmentálne posudzovanie vyžadované uvedenou smernicou.
- 33 Pokiaľ ide o obavy vyjadrené vnútroštátnym súdom v súvislosti s prípadnými škodlivými dôsledkami v oblasti životného prostredia, ktoré sú spôsobené zrušením ustanovení vnútroštátneho práva, v prípade, ktorých sa rozhodlo, že sú nezlučiteľné s právom Únie, z bodov 66 a 67 rozsudku z 8. septembra 2010, Winner Wetten (C-409/06, EU:C:2010:503), vyplýva, že jedine Súdny dvor môže výnimočne a z naliehavých dôvodov právnej istoty priznať dočasné pozastavenie účinku neuplatnenia, ktorý spôsobuje právne pravidlo Únie voči vnútroštátnemu právu, ktoré je v rozpore s týmto pravidlom. Ak by totiž mali vnútroštátne súdy právomoc priznať vnútroštátnym ustanoveniam prednosť pred ustanoveniami práva Únie, s ktorými sú v rozpore, hoci len dočasne, bolo by narušené jednotné uplatňovanie práva Únie.

- 34 Vzhľadom na uvedené a pokiaľ ide o posudzovanú oblasť, Súdny dvor v bode 58 svojho rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), rozhodol, že vnútroštátny súd môže vzhľadom na existenciu naliehavého dôvodu súvisiaceho s ochranou životného prostredia a za predpokladu, že sú splnené určité podmienky spresnené v uvedenom rozsudku, výnimočne uplatniť vnútroštátne ustanovenie, ktoré ho oprávňuje zachovať určité účinky zrušeného vnútroštátneho aktu. Z uvedeného rozsudku tak vyplýva, že Súdny dvor priznáva vnútroštátnemu súdu v jednotlivých prípadoch a výnimočne možnosť upraviť účinky zrušenia vnútroštátneho ustanovenia, v prípade ktorého bolo rozhodnuté, že je nezlučiteľné s právom Únie.
- 35 Ako vyplýva z článku 3 tretieho odseku ZEÚ a článku 191 ods. 1 a 2 ZFEÚ, Únia totiž musí zabezpečiť vysokú úroveň ochrany a zlepšenia ochrany životného prostredia.
- 36 V tejto súvislosti sa Súdny dvor vo svojom rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), snažil dosiahnuť rovnováhu medzi zásadami zákonnosti, ako aj prednosti práva Únie na jednej strane a požiadavkou ochrany životného prostredia vyplývajúcou z týchto ustanovení primárneho práva Únie na druhej strane.
- 37 Ako vyplýva z bodu 34 uvedeného rozsudku, Súdny dvor preto v bode 58 toho istého rozsudku podmienil možnosť zachovať výnimočne určité účinky vnútroštátneho aktu, ktorý je nezlučiteľný s právom Únie, splnením určitých podmienok.
- 38 Tieto podmienky boli uvedené vo výroku rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103). Po prvé napadnutý vnútroštátny akt musí predstavovať riadne opatrenie na prebratie smernice Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (Ú. v. ES L 375, 1991, s. 1; Mim. vyd. 15/002, s. 68). Po druhé je potrebné, aby prijatie a nadobudnutie účinnosti nového vnútroštátneho aktu neumožňovalo predísť nepriaznivým vplyvom na životné prostredie v dôsledku zrušenia napadnutého aktu. Po tretie zrušenie uvedeného aktu musí viesť k vzniku právneho vákua, pokiaľ ide o prebratie smernice 91/676, ktoré by malo nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Napokon po štvrté výnimočné zachovanie účinkov takéhoto vnútroštátneho aktu sa musí vzťahovať len na čas nevyhnutne potrebný na prijatie opatrení umožňujúcich nápravu zistenej protiprávnosti.
- 39 Pokiaľ ide o prvú podmienku, hoci je nesporné, že Súdny dvor v bode 59 rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), a vzhľadom na osobitné okolnosti veci, ktoré viedli k vydaniu tohto rozsudku, uviedol, že akt, o ktorý išlo v tejto veci, mal predstavovať riadne opatrenie na prebratie smernice 91/676, treba poznamenať, že z hľadiska naliehavého dôvodu súvisiaceho s ochranou životného prostredia, ktorý Súdny dvor konštatoval v bode 58 uvedeného rozsudku, treba túto podmienku chápať tak, že sa týka každého opatrenia, ktoré – hoci bolo prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými v smernici 2001/42 – vedie k riadnemu prebratiu práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia.
- 40 V každom prípade výnimočná možnosť, ktorá bola takto priznaná vnútroštátnemu súdu, môže byť uplatňovaná iba na jednotlivé prípady a nie abstraktne alebo všeobecne. Ako totiž už rozhodol Súdny dvor, uvedená možnosť sa má uplatňovať pri zohľadnení osobitných okolností veci, ktorú prejednáva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, bod 63).
- 41 Vnútroštátny súd má preto preukázať, že všetky podmienky, tak ako vyplývajú z rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), boli splnené, a určiť, či by zrušenie vnútroštátneho právneho aktu, o ktoré ide vo veci, ktorú prejednáva, mohlo mať nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ktorý ohrozuje ciele sledované právom Únie v danej oblasti.

- 42 V tomto kontexte musí vnútroštátny súd vykonať posúdenie, ktoré sa týka najmä cieľa a obsahu aktu, o ktorý ide v tejto veci, ako aj jeho dôsledkov na ďalšie ustanovenia týkajúce sa ochrany životného prostredia.
- 43 Z uvedených úvah vyplýva, že na druhú otázku treba odpovedať tak, že vnútroštátny súd môže – ak to umožňuje vnútroštátne právo – výnimočne a v jednotlivých prípadoch obmedziť určité časové účinky rozhodnutia o protiprávnosti ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými smernicou 2001/42, konkrétne tými, ktoré vyplývajú z článku 6 ods. 3 tejto smernice, pod podmienkou, že takéto obmedzenie je odôvodnené naliehavým dôvodom súvisiacim s ochranou životného prostredia a vzhľadom na osobitné okolnosti veci, ktorú prejednáva. Táto výnimočná možnosť však môže byť uplatnená len v prípade, ak boli splnené všetky podmienky, ktoré vyplývajú z rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), a to že:
- napadnuté ustanovenie vnútroštátneho práva predstavuje riadne opatrenie na prebratie práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia,
 - prijatie a nadobudnutie účinnosti nového ustanovenia vnútroštátneho práva neumožňuje predísť nepriaznivým vplyvom na životné prostredie v dôsledku zrušenia napadnutého ustanovenia vnútroštátneho práva,
 - zrušenie tohto ustanovenia by viedlo k tomu, že v súvislosti s prebratím práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia vznikne právne vákuum, ktoré by malo na životné prostredie ešte nepriaznivejší vplyv v tom zmysle, že takéto zrušenie by sa prejavilo v znížení úrovne ochrany, čím by bolo v rozpore so základným cieľom práva Únie, a
 - výnimočné zachovanie účinkov napadnutého ustanovenia vnútroštátneho práva sa vzťahuje iba na čas nevyhnutne potrebný na prijatie opatrení umožňujúcich nápravu zistenej protiprávnosti.

O prvej otázke

- 44 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či predtým, ako využije výnimočnú možnosť, na základe ktorej môže za takých podmienok, aké vyplývajú z rozsudku 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), rozhodnúť o zachovaní určitých účinkov vnútroštátneho aktu, ktorý je nezlučiteľný s právom Únie, má vnútroštátny súd v každom prípade povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.
- 45 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 267 ZFEÚ poskytuje vnútroštátnym súdom, proti ktorých rozhodnutiam sú prípustné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva, možnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.
- 46 Výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vo veci rozhoduje a ktorý musí prevziať zodpovednosť za budúce súdne rozhodnutie, prislúcha, aby s prihliadnutím na osobitosti prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho rozhodnutia pre vydanie svojho rozhodnutia, ako aj význam otázok položených Súdnemu dvoru (rozsudok z 9. septembra 2015, *X a van Dijk*, C-72/14 a C-197/14, EU:C:2015:564, bod 57).
- 47 Naproti tomu, ak vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok, konštatuje, že výklad práva Únie je nevyhnutný na účely vyriešenia sporu, ktorý prejednáva, článok 267 tretí odsek ZFEÚ mu ukladá povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.

- 48 Súdny dvor v tejto súvislosti v bode 16 rozsudku zo 6. októbra 1982, Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335), usúdil, že správne uplatňovanie práva Únie sa môže javiť také jednoznačné, že nepripúšťa nijaké dôvodné pochybnosti o spôsobe riešenia položenej otázky. Predtým, než vnútroštátny súd rozhodujúci v poslednom stupni rozhodne o existencii takejto situácie, musí sa presvedčiť, že táto jednoznačnosť sa bude rovnako javiť aj súdom ostatných členských štátov, ako aj Súdnemu dvoru. Výlučne v prípade, že sú splnené tieto podmienky, nemusí tento vnútroštátny súd položiť otázku Súdnemu dvoru a môže ju vyriešiť na vlastnú zodpovednosť.
- 49 Okrem toho práve na základe týchto vlastností práva Únie a osobitné ťažkosti, ktoré predstavuje jeho výklad, prislúcha vnútroštátnemu súdu povinnosť preskúmať, v akom rozsahu nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania. Každé ustanovenie práva Únie vrátane judikatúry Súdneho dvora v danej oblasti tak musí byť zasadené do svojho kontextu a vykladané vo svetle ustanovení tohto práva ako celku, jeho cieľov a stavu jeho vývoja ku dňu, keď sa má dané ustanovenie uplatniť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 1982, Cilfit a i., 283/81, EU:C:1982:335, body 17 a 20).
- 50 Súdny dvor tak v bode 21 rozsudku zo 6. októbra 1982, Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335), rozhodol, že súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, má v prípade, ak v konaní pred ním vznikne otázka týkajúca sa práva Únie, povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor, pokiaľ nekonštatoval, že správne uplatnenie práva Únie je tak jasné, že tu nie je priestor na žiadne dôvodné pochybnosti, a že existenciu takejto možnosti treba posúdiť na základe vlastností typických pre právo Únie, osobitných ťažkostí, ktoré predstavuje jeho výklad, a rizika rozdielov v judikatúre v rámci Únie.
- 51 Čo sa týka takého prípadu, ako aký ide v konaní vo veci samej, pokiaľ teda na jednej strane otázka možnosti, aby vnútroštátny súd obmedzil určité časové účinky rozhodnutia o protiprávnosti ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými smernicou 2001/42, konkrétne tými, ktoré vyplývajú z článku 6 ods. 3 tejto smernice, nebola predmetom iného rozhodnutia Súdneho dvora od vydania rozsudku z 28. februára 2012, Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne (C-41/11, EU:C:2012:103), a na druhej strane pokiaľ má takáto možnosť výnimočnú povahu, ako vyplýva z odpovede na druhú otázku, vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je viac prípustný opravný prostriedok, má povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania v prípade, že má aj menšie pochybnosti v súvislosti so správnym výkladom alebo uplatnením práva Únie.
- 52 Konkrétne, keďže uplatnenie tejto výnimočnej možnosti môže narušiť dodržiavanie zásady prednosti práva Únie, uvedený vnútroštátny súd môže byť zbavený povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania len vtedy, ak je presvedčený, že uplatnenie uvedenej výnimočnej možnosti neponecháva priestor pre nijaké dôvodné pochybnosti. Navyše neexistencia takejto pochybnosti musí byť podrobne odôvodnená.
- 53 V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že pri súčasnom stave práva Únie je vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok, v zásade povinný obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, aby Súdny dvor mohol posúdiť, či účinky ustanovení vnútroštátneho práva, v prípade ktorých sa rozhodlo, že sú v rozpore s právom Únie, môžu byť výnimočne dočasne zachované vzhľadom na naliehavý dôvod súvisiaci s ochranou životného prostredia a osobitné okolnosti veci, ktorú tento vnútroštátny súd prejednáva. Uvedený vnútroštátny súd je zbavený tejto povinnosti len vtedy, ak je presvedčený – čo musí podrobne odôvodniť –, že neexistuje nijaká dôvodná pochybnosť, pokiaľ ide o výklad a uplatnenie podmienok, ktoré vyplývajú z rozsudku z 28. februára 2012, Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne (C-41/11, EU:C:2012:103).

O trovách

- 54 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. Vnútroštátny súd môže – ak to umožňuje vnútroštátne právo – výnimočne a v jednotlivých prípadoch obmedziť určité časové účinky rozhodnutia o protiprávnosti ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté v rozpore s povinnosťami stanovenými smernicou 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie, konkrétne tými, ktoré vyplývajú z článku 6 ods. 3 tejto smernice, pod podmienkou, že takéto obmedzenie je odôvodnené naliehavým dôvodom súvisiacim s ochranou životného prostredia a vzhľadom na osobitné okolnosti veci, ktorú prejednáva. Táto výnimočná možnosť však môže byť uplatnená len v prípade, ak boli splnené všetky podmienky, ktoré vyplývajú z rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103), a to že:
 - napadnuté ustanovenie vnútroštátneho práva predstavuje riadne opatrenie na prebratie práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia,
 - prijatie a nadobudnutie účinnosti nového ustanovenia vnútroštátneho práva neumožňuje predísť nepriaznivým vplyvom na životné prostredie v dôsledku zrušenia napadnutého ustanovenia vnútroštátneho práva,
 - zrušenie tohto ustanovenia by viedlo k tomu, že v súvislosti s prebratím práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia vznikne právne vákuum, ktoré by malo na životné prostredie ešte nepriaznivejší vplyv v tom zmysle, že takéto zrušenie by sa prejavilo v znížení úrovne ochrany, čím by bolo v rozpore so základným cieľom práva Únie, a
 - výnimočné zachovanie účinkov napadnutého ustanovenia vnútroštátneho práva sa vzťahuje iba na čas nevyhnutne potrebný na prijatie opatrení umožňujúcich nápravu zistenej protiprávnosti.
2. Pri súčasnom stave práva Únie je vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok, v zásade povinný obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, aby Súdny dvor mohol posúdiť, či účinky ustanovení vnútroštátneho práva, v prípade ktorých sa rozhodlo, že sú v rozpore s právom Únie, môžu byť výnimočne dočasne zachované vzhľadom na naliehavý dôvod súvisiaci s ochranou životného prostredia a osobitné okolnosti veci, ktorú tento vnútroštátny súd prejednáva. Uvedený vnútroštátny súd je zbavený tejto povinnosti len vtedy, ak je presvedčený – čo musí podrobne odôvodniť –, že neexistuje nijaká dôvodná pochybnosť, pokiaľ ide o výklad a uplatnenie podmienok, ktoré vyplývajú z rozsudku z 28. februára 2012, *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103).

Podpisy